LÄHITAPIOLA

LAUSUNTO

20.4.2022

Eduskunnan talousvaliokunnalle

LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ EDUSKUNNALLE LAEIKSI KULUTTAJANSUOJALAIN JA KULUTTAJA-VIRANOMAISTEN ERÄISTÄ TOIMIVATUUKSISTA ANNETUN LAIN MUUTTAMISESTA SEKÄ ERÄIKSI MUIKSI LAEIKSI (HE 14/2022 vp)

LähiTapiola -ryhmän näkemyksen mukaan vakuutussopimukset tulee jättää puhelinmyyntiä koskevan ns. jälkivahvistusmenettelyn ulkopuolelle. Jälkivahvistus sekä sen toteutuksen muoto eivät ole kuluttajien etujen mukaisia, koska:

1) Vakuutussopimusten sisältöön ja tarjoamiseen kohdistuu jo nyt kattava sääntely, minkä vuoksi lisäsääntelyyn ei ole tarvetta
2) Vakuutusten puhelinmyyntiin ei ole todettu liittyvän painostusta, ylilyöntejä tai muita kielteisiä piirteitä
3) Menettelystä voi aiheutua asiakkaille merkittäviä vahinkoja ja oikeudenmenetyksiä vakuutuksen voimaantulon lykkäytyessä epämääräiseen tulevaisuuteen

Perusteluna näkemyksellemme toteamme seuraavaa:

Vakuutusten tarjoaminen eroaa merkittävästi muiden tuotteiden ja palveluiden tarjoamisesta asiakkaille. Vakuutusten kehittely sekä niiden myynti ja vakuutusyhtiön tiedonantovelvollisuus asiakkaita kohtaan on Suomessa erittäin tarkasti säädeltyä. Vakuutussopimuslaissa, laissa vakuutusten tarjoamisesta sekä kuluttajansuojalaissa on tarkkoja ja pakottavia määräyksiä koskien vakuutusten tuotekehitystä ja tuotteiden ajantasaisuuden seurantaa, vakuutuksista myyntitilanteessa annettavia tietoja sekä vakuutussopimuksen voimaantuloa ja päättymistä. Näiden säännösten tarkoituksena on nimenomaan suojata kuluttaja-asemassa olevaa vakuutuksenottajaa ja suojella hänen etujaan. Nämä säännökset tulevat sovellettaviksi myös myytäessä vakuutuksia puhelimessa. Vakuutusten myynnin tulee aina, myös puhelinmyynnissä, perustua asiakkaan todelliseen tarpeeseen, joka vakuutuksenantajalla on velvollisuus selvittää.

Katsomme, että nykyisin voimassa olevat säännökset turvaavat kuluttajien edut myös vakuutusten puhelinmyynnissä niin, ettei lisäsäätelylle ole tarvetta. Vakuutusten puhelinmyynnin yhteydessä ei myöskään ole havaittu ”häiriköintiä”, ylilyöntejä tai muita sopimattomia markkinointitapoja, joten lisäsääntely ei senkään vuoksi ole pidettävä tarpeellisena.

Kiinnitämme huomiota myös riskiin merkittävistä, taloudellisilta seurauksiltaan jopa katastrofaalisista vahingoista, joita kuluttajille saattaa ehdotetun uuden säätelyn myötä aiheutua.

Useimmat vakuutustuotteet ovat käytännössä välttämättömyyshyödykkeitä, joiden kohdalla sopimuksen ja sen myötä vakuutusturvan välitön ja yksiselitteinen voimaantulo on asiakkaan etu. Tämä koskee erityisesti niitä asiakasryhmiä, joille digipalveluiden käyttö ei vielä ole täysin sujuvaa. Nykytilanteessa **vuosittain noin**

LÄHITAPIOLA

LAUSUNTO

20.4.2022

500 000 vakuutusta on käytännössä astunut voimaan heti asiakkaan kanssa käydyn puhelinkeskustelun aikana, asiakkaalle heti sopimuksen tekemisen jälkeen toimitettujen vakuutuskirjan ja -ehtojen mukaisena.

Erillisen kirjallisen ”jälkivahvistusmenettelyn” asettaminen vakuutuksen voimaantulon edellytykseksi merkitsee sitä, että vakuutussopimuksen voimaantulo siirtyy myöhäisempään ajankohtaan ja jää kenties pitkäksikin ajaksi riippumaan siitä, että asiakas ymmärtää ja muistaa antaa vakuutusyhtiön kirjalliseen tarjoukseen laissa edellytettävän hyväksynnän. Mikäli tänä väliaikana sattuu vahinko, jää asiakas vakuutusturvan puuttumisen vuoksi ilman korvausta vahingosta. Vakuutussopimusten erityisluonteesta johtuu, että korvaamatta jäävä vahinko saattaa tapauksesta riippuen olla hyvinkin suuri ja ylittää jopa monisatakertaisesti vakuutuksesta perittävän maksun.

Katsomme, että esitetyn kaltaisen erillisen jälkivahvistusmenettelyn ei voida vakuutustuotteiden kohdalla tuovan kuluttajalle mitään olennaista lisäturvaa, vaan se olisi pikemminkin omiaan heikentämään kuluttajan asemaa. Kuluttajan etuja ajatellen riski siitä, että hän jää puuttuvan vakuutusturvan vuoksi ilman merkittävääkin korvausta, on monin verroin suurempi verrattuna siihen riskiin, että kuluttaja joutuu maksamaan pienehkön vakuutusmaksun vakuutuksesta, jonka ostamista hän saattaisi myöhemmin katua. Jälkimmäistä haittaa pienentää lisäksi se, että kuluttaja-asiakkaalla on lain mukaan oikeus milloin tahansa irtisanoa vakuutussopimus, joka on sovittu olemaan voimassa yli 30 vuorokauden ajan. Vakuutusyhtiöllä on tällöin oikeus vakuutusmaksuun vain siltä ajalta, jonka sen vastuu on ollut voimassa, ja muu osa vakuutusmaksusta on palautettava asiakkaalle.

Hallituksen esityksen perusteluissa mainitaan tekstiviesti yhtenä mahdollisena pysyvänä välineenä, jonka avulla tarjouksen toimittaminen kuluttajalle sekä tarjouksen hyväksyminen olisi mahdollista hoitaa. Lakiesityksen perusteluissa todetaan kuitenkin tältä osin, että ”tarjouksen on kokonaisuudessaan mahduttava tekstiviestiin, eikä esimerkiksi tekstiviestissä oleva linkki elinkeinonharjoittajan verkkosivustolle olisi riittävä.” Tämä tekee tekstiviestin käyttämisen tarjouksen toimittamiseksi kuluttajalle käytännössä mahdottomaksi, koska vakuutussopimusta koskevan tarjouksen koko sisältöä ei ole mahdollista sisällyttää tekstiviestiin.

Kuluttajasuojalain muutosesitykseen sisältyy poikkeus, jonka jolla viestintäpalvelut ja kulutusluotot ollaan jättämässä jälkivahvistussäätelyn ulkopuolelle, koska niitä koskee muualla lainsäädössä määritelty, palvelun erityisluonne huomioiva kuluttajansuojasäätely. Katsomme, että olisi perusteltua ja kuluttajien edun mukaista jättää vakuutukset kulutusluottojen tapaan pois rahoituspalveluita koskevien muutosten soveltamisalasta. Tämän on toteutettavissa muuttamalla ehdotettu kuluttajansuojalain 6a luvun 2 §:n uusi 3 momentti kuulumaan seuraavasti:

Tämän lain 7 tai 7 a luvun soveltamisalaan kuuluvaan kuluttajaluottoon ja vakuutussopimuslaissa (543/1994) tarkoitettuun vakuutussopimukseen ei sovelleta 11 b §:ää.

Kohteliaimmin

Juha Antikainen
Toimitusjohtaja
LähiTapiola Etelä-Pohjanmaa
juha.antikainen@lahitapiola.fi